

สรุปร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๒๖ มาตรา

ที่	มาตรา	สาระสำคัญ	หน่วยงาน มท. ที่เกี่ยวข้อง
ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน			
๑	๒๗	พลเมืองมีหน้าที่ ๕ ประการสำคัญ ได้แก่ ๑) ปกป้องและพิทักษ์รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ๒) ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด ๓) เสียภาษีอากรโดยสุจริต ๔) ใช้สิทธิทางการเมืองโดยสุจริต ๕) ช่วยเหลือราชการ เช่น ขจัดกาฬโรค ป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ ฯ	ปก. , ปภ.
๒	๓๒	บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิ เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้ได้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัตินี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้	ปก.
๓	๔๗	การถอนสัญชาติไทยจากบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้ สัญชาติไทยจะสิ้นสุดลงได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ	ปก.
๔	๖๒	๑) พลเมืองมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงจากรัฐ ก่อนการดำเนินโครงการที่กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิต ที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชน ๒) การวางแผนเศรษฐกิจ สังคม และแผนอื่น การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ โดยคำนึงถึงพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมด้วย	ปก. , ยผ. , สนม.สป. , สบจ.สป.
๕	๗๑	ให้มี “สภาตรวจสอบภาคพลเมือง” ทุกจังหวัด จำนวนไม่เกิน ๕๐ คนต่อจังหวัด ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐภายในเขตจังหวัด	จังหวัด
ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี			
๖	๗๔	ให้มีสมาชิกคุณธรรมแห่งชาติ ที่กำหนดประมวลจริยธรรมในการวางมาตรฐานจริยธรรมของผู้นำการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐแต่ละประเภท และกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ โดยมีอำนาจในการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย	ทุกหน่วย
๗	๙๑	รัฐต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน และต้องมีให้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานตกอยู่ภายใต้การผูกขาดของเอกชน อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ หรือทำให้ประชาชนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร หรือปิดกั้นโอกาสในการเข้าถึงของประชาชน	กฟน. , กฟภ. , กปน. , กปภ.

ที่	มาตรา	สาระสำคัญ	หน่วยงาน มท. ที่เกี่ยวข้อง
๘	๙๒	รัฐต้องจัดให้มีการผังเมือง การพัฒนาเมืองและชนบทในลักษณะบูรณาการ จัดระบบการใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั้งประเทศ โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และการใช้การผังเมืองเป็นแนวทางและมาตรฐานในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน จัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม	ยผ. , พช. , ทค. , สถ. , กพน. , กพภ. , กปน. , กปภ.
๙	๑๘๔	ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เพราะอายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือถูกยุบ ให้ปลัดกระทรวงแต่ละกระทรวงรักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้น และให้ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันเป็นคณะรัฐมนตรี โดยให้เลือกกันเองปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีหนึ่งคน ซึ่งให้ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่จัดตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่	สร.มท.
๑๐	๒๐๗	ให้มีคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม จำนวน ๗ คน ตามคำแนะนำของวุฒิสภา โดยมาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน ก.พ. ผู้เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า ประธานกรรมการจริยธรรมกระทรวง โดยคณะกรรมการนี้มีอำนาจในการพิจารณาการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า	กจ.สป.
๑๑	๒๐๙	การสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดินให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่กรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนอาจสั่งการด้วยวาจาได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งบันทึกคำสั่งดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรและเสนอให้ผู้สั่งลงนามในภายหลัง ข้าราชการใดดำเนินการไปโดยปราศจากการสั่งการดังกล่าวข้างต้นย่อมต้องรับผิดชอบตามกฎหมายด้วยตนเอง	ทุกหน่วย
๑๒	๒๑๑	การจัดทำบริการสาธารณะใด ที่ชุมชนหรือบุคคลสามารถดำเนินการได้โดยมีมาตรฐาน คุณภาพและประสิทธิภาพไม่น้อยกว่าองค์กรบริหารท้องถิ่น (อบท.) นั้น รัฐหรือ อบท. ต้องกระจายภารกิจดังกล่าวให้ชุมชนหรือบุคคลดังกล่าวดำเนินการ ภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม	สถ.
๑๓	๒๑๔	รัฐกำกับดูแล อบท. ดังนี้ ๑) กำหนดมาตรฐานกลางให้ อบท. ปฏิบัติและติดตามตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้น ๒) ทำสัญญาแผนระหว่างรัฐ ราชการส่วนภูมิภาค และ อบท. ๓) ส่งเรื่องให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยว่า กฎ คำสั่ง มติ หรือการกระทำใดของผู้บริหาร อบท. หรือสมาชิกสภา อบท. เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย	สถ.
๑๔	๒๑๕	ให้มีสมัชชาพลเมือง มีส่วนร่วมกับ อบท. ในการบริหารงานท้องถิ่น	สถ.

ที่	มาตรา	สาระสำคัญ	หน่วยงาน มท. ที่เกี่ยวข้อง
๑๕	๒๑๖	ให้บุคลากรของ อบท. มีสถานะเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นและสามารถย้ายหรือสับเปลี่ยนสังกัดระหว่าง อบท. รูปแบบต่างกันได้ และให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของ อบท. ในระดับชาติและระดับจังหวัดรวมกันเป็นองค์กรเดียว โดยมีองค์ประกอบ ๔ ฝ่าย ได้แก่ ผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนของ อบท. ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ และสุดท้ายให้มีคณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการส่วนท้องถิ่นโดยระบบคุณธรรมในแต่ละจังหวัด	สถ.
ภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ			
๑๖	๒๒๐	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรม ต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง ตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมาย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเห็นว่ากฎหมายหรือกฎใดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประชาชน ให้ส่งความเห็นไปยังคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป	ทุกหน่วย
๑๗	๒๖๘	ให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งปลัดกระทรวง ๖ กระทรวง ได้แก่ กลาโหม เกษตร และสหกรณ์ คมนาคม มหาดไทย ศึกษาธิการ สาธารณสุข และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งจากข้าราชการในหน่วยงานๆ ละ ๑ คน ทำหน้าที่ดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงการออกเสียงประชามติ	ปมท.
๑๘	๒๗๖	ให้มีผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน ทำหน้าที่พิจารณาและสอบหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณีที่ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	ทุกหน่วย
ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง			
๑๙	๒๗๙	ให้มีสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ไม่เกิน ๑๒๐ คน และคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ ไม่เกิน ๑๕ คน ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยทั้งสององค์กรข้างต้นจะถูกประเมินโดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ	สตร.สป. และ หน่วยที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุน การปฏิรูป
๒๐	๒๘๒	ปรับปรุงระบบงานสอบสวนให้มีความเป็นอิสระ แยกออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้พนักงานอัยการ ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ มีอำนาจสอบสวนร่วมกับหน่วยงานด้านการสอบสวน ในกรณีที่ประชาชนร้องขอความเป็นธรรม	ปค.
๒๑	๒๘๓	จัดระบบภาษีเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับชาติและระดับท้องถิ่น และดำเนินการให้ อบท. มีรายได้ที่จำเป็นแก่การใช้จ่ายของท้องถิ่น และมีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ	สถ.

ที่	มาตรา	สาระสำคัญ	หน่วยงาน มท. ที่เกี่ยวข้อง
๒๒	๒๘๔	ให้มืองค์กรบริหารการพัฒนาภาคทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในภาคและกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ จัดทำแผนและบริหารงบประมาณแบบพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาภาคที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ ซึ่งไม่ซ้ำซ้อนกับงานของจังหวัดและ อบท. ประสานการพัฒนาพื้นที่บริหารงานระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการและยั่งยืนของการพัฒนาในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด (ในเรื่องนี้ สตร.สป. ได้เคยจัดทำการศึกษาเบื้องต้นและนำเสนอเรียน ปมท. เพื่อโปรดทราบแล้ว)	สจ.สป.
๒๓	๒๘๕	ให้มีการปฏิรูปด้านการบริหารท้องถิ่น ดังนี้ ๑) ตรากฎหมายและจัดให้มีกลไกที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้ง อบท. เพิ่มพื้นที่จังหวัดให้เสร็จสมบูรณ์ภายใน ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดตั้ง อบท. ดังกล่าวขึ้นในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมโดยเร็ว ๒) ให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจแห่งชาติ ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากสมัชชาพลเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เพื่อกำหนดนโยบายมาตรฐานกลาง และขับเคลื่อนการกระจายอำนาจอย่างมีเอกภาพ โดยให้มีสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจแห่งชาติ รับผิดชอบงานธุรการและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ	สถ.
๒๔	๒๘๖	จัดสรรงบประมาณพัฒนาพิเศษ เพื่อพัฒนาพื้นที่ยากจนและกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ รวมถึงสนับสนุนภาคเอกชนและภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ด้วยการใช้อนุเคราะห์ทางภาษีอากรและมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม	พช. , สจ.สป. ,สนพ.สป.
๒๕	๒๘๗	กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม จัดหา จัดรูป และบริหารจัดการที่ดินของรัฐและของเอกชนที่ไม่ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อเอื้อให้เกษตรกรและชุมชนสามารถเข้าถึงที่ดินเพื่อทำกิน รวมทั้งรักษาที่ดินทำกินไว้ได้ โดยใช้มาตรการในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน การให้สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และมาตรการอื่นที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการประสานกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การใช้ประโยชน์สูงสุดจากที่ดิน	ทด.
๒๖	๒๘๘	ให้มีคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ ไม่เกิน ๑๕ คน โดยมีหน้าที่เป็นคนกลางในการประสานระหว่างผู้นำในความขัดแย้งทุกกลุ่มเพื่อลดหรือยุติความขัดแย้งระหว่างกัน	ปค.